

LJUBLJANSKI

ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1930.

Ljubljana, 10. junija 1930.

Štev. 5.

37.

Okrožnica „Ad salutem humani generis“
papeža Pija XI. o sv. Avguštinu
ob 1500 letnici njegove smrti.

LITTERAE ENCYCLICAE

AD VENERABILES FRATRES
PATRIARCHAS PRIMATES ARCHIEPISCOPOS EPISCOPOS
ALIOSQVE LOCORVM ORDINARIOS
PACEM ET COMMVNIONEM CVM APOSTOLICA SEDE HABENTES
DE SANCTO AVGVSTINO EPISCOPO HIPPONENSI
ET ECCLESIAE DOCTORE
MILLESIMO ET QVINGENTESIMO AB EIVS OBITV
EXEVNTE ANNO

PIVS PP. XI
VENERABILES FRATRES
SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Ad salutem humani generis constitutae providenter Ecclesiae quod Christus Iesus usque adfuerit praesentissimus sitque in posterum adfuturus, nisi id rei naturae ac necessitati prorsus congrueret et divini Conditoris sponse, quam in Evangelio legimus, niteretur, ex ipsis tamen Ecclesiae fastis satis superque constaret, quam nulla nunquam errorum lues inquinaret, nulla labefecerit, quantumvis frequentium, filiorum defectio, nullae impiorum hominum insectationes, vel ad atrocissima quaeque productae, prohibuerint quominus, in iuvenilem quendam revocata vigorem, perpetuo reviresceret. Quodsi non una eademque Dominus noster ratione, non una eademque via, instituti sui ad omne aevum pertinentis et stabilitati consuluit et incrementa provexit, at praecipue in unaquaque aetate insignes suscitavit homines, qui, suo ingenio laboribusque suis, ad temporem rerumque vices accomodatissimis, efficerent, ut de >potestate tenebrarum< cohibita ac devicta christianus populus identidem gauderet. Quem quidem divinae providentiae delectum multo, quam in plerosque, exquisitiorem liquet in Augustinum Tagastensem cecidisse, qui, cum et lucerna super candelabrum posita et cuiusvis eversor haeresis et aeternae dux salutis aequalibus suis apparuisset, non modo, saeculorum decursu, christifideles docere et consolari perrexit, verum nostra haec etiam aetate ad id summopere confert, ut fidei apud ipsos splendere veritas et divina item caritas flagrare ne desinat. Immo pervagata res est, Augustini scriptis, quod tam grandia sint, tam delectationis plena, haud paucos allici qui a Nobis dissident vel a fide omnino alieni videntur. Unde fit — cum in vertentem annum a beato maximi Episcopi et Doctoris obitu dies quindecies saecularis auspiciato incidat —

ut ad eius agendam celebrandamque memoriam fere ubique gentium christifideles exardescant et praeclara admirationis pietatisque apparent atque edituri sint testimonia. Itaque, apostolico officio et incredibili quadam animi voluptate permoti, communi Nos eiusmodi praeconio cum deesse nolimus, tum vos omnes, Venerabiles Fratres, et clerum populumque cuiusque vestrum hortamur, gratias caelesti Patri Nobiscum singulares agatis, quod tot tamque ingentibus Ecclesiam suam beneficiis per Augustinum locupletarit, qui ex impertita sibi divinorum ubertate munerum tantum lucri et fecit ipse et in catholicorum universitatem derivavit. Quos quidem hodie decet non tam de viro gloriari, ad corpus Christi mysticum quasi prodigialiter olim adiuncto, quo, historiae iudicio, maiorem celsioremque ubique terrarum paene nullum ante actae aetates tulere, quam eius imbuere se atque alere doctrina vitaeque exempla sanctissimae persequi.

Laudari Augustinum, vel a Romanis Pontificibus, desitum nunquam est in Ecclesia Dei. Sanctum nimirum Episcopum adhuc viventem Innocentius I amicis sibi carissimum salutabat,¹ efferebatque litteras, quas ab ipso ab eiusque amatoribus episcopis quattuor acceperat: »litteras plenas fidei, totoque religionis catholicae vigore firmatas«². Augustinum autem paulo ante vita functum Caelestinus I contra adversarios magnificis hisce verbis defendit: »Augustinum sanctae recordationis virum pro vita sua atque meritis in nostra communione semper habuimus, nec umquam hunc sinistrae suspicionis saltem rumor aspersit: quem tantae scientiae olim fuisse meminimus, ut inter magistros optimos etiam ante a meis semper decessoribus haberetur. Bene ergo de eo omnes in cumuni senserunt, utpote qui utique cunctis et amori fuerit et honori«³. Gelasius I Hieronymum una simul et Augustinum praedicabat »ecclesiasticorum lumina magistrorum«⁴; et Hormisdas ad Possessorem episcopum consulentem haec rescripsit sane gravissima: »De arbitrio tamen libero et gratia Dei, quod Romana, hoc est catholica, sequatur et asseveret Ecclesia, licet in variis libris beati Augustini, et maxime ad Hilarium et Prosperum, possit cognosci, tamen in scriiniis ecclesiasticis expressa capitula continentur«⁵. Testimonium vero haud dissimile Ioannes II edidit, adversus haereticos ad Augustini opera provocando: »cuius doctrinam — aiebat — secundum praedecessorum meorum statuta, Romana sequitur et servat Ecclesiae«⁶. Equis enim ignorat, per eas quae Augustini obitum exceperere propius aetates, quam penitus in eius doctrina Romani Pontifices, ut exempli causa, Leo Magnus, ut Gregorius Magnus, versati essent? Qui quidem sanctus Gregorius, tam de se modeste sentiens quam de Augustino honorifice, ad Innocentium Africae praefectum scribebat: »Si cupitis delicioso pabulo saginari, beati Augustini patriotae vestri opuscula legite et ad comparisonem siliginis illius nostrum furfurem ne queratis«⁷. Atque in comperto est, Hadrianum I saepe Augustini locos afferre consuevisse, quem »egregium doctorem« appellabat;⁸ constat item, Clementem VIII ad difficiles controversias inlustrandas et Pium VI, in Constitutione Apostolica »Auctorem fidei«, ad ambages damnatae Pistoriensis Synodi nudandas, Augustini auctoritate usos fultosque esse. — Hoc praeterea in Episcopi Hipponensis

¹ Innocentius Aurelio et Augustino episcopis: epist. 184 inter augustinianas.

² Innocentius Aurelio, Alypio, Augustino, Evodio et Possidio episcopis: epist. 183. n. 1 inter augustinianas.

³ Caelestinus Venerio, Marino, Leontio, Auxonio, Arcadio, Filtanio et ceteris Galliarum episcopis: epist. 21, c. 2, n. 3.

⁴ Gelasius universis episcopis per Picenum, circa fin.

⁵ Hormisdas, epist. 70, ad Possessorem episcopum.

⁶ Iohannes II, epist. olim 3, ad quosdam Senatores.

⁷ Registrum epistolarum, lib. X, epist. 37, ad Innocentium Africae praefectum.

⁸ Hadrianus I, epist. 83, episcopis per universam Spaniam commorantibus; cf. epist. ad Carolum regem de imaginibus, passim.

honorem vertit, quod haud semel in Conciliis ipsa eius verba ad catholicam veritatem definiendam congregati legitime Patres adhibuere: quo in genere Concilia Arausicanum II ac Tridentinum commemorare satis esto. — Atque, ut ad iuventutis Nostrae annos respiciamus, placet heic verba referre et quasi animo periucunde volutare, quibus immortalis memoriae decessor Noster Leo XIII, postquam de illis mentionem fecerat qui Augustino aetate antecessissent, praestita ab ipso christianae philosophiae adiumenta dilaudavit: »Sed omnibus veluti palmam praeripuisse visus est Augustinus, qui ingenio praepotens, et sacris profanisque disciplinis ad plenum imbutus, contra omnes suae aetatis errores acerbissime dimicavit fide summa, doctrina pari. Quem ille philosophiae locum non attigit; imo vero quem non diligentissime investigavit, sive cum altissima fidei mysteria et fidelibus aperiret et contra adversariorum vesanos impetus defenderet; sive cum Academicorum aut Manichaeorum commentis deletis, humanae scientiae fundamenta et firmitudinem in tuto collocavit, aut malorum, quibus premuntur homines, rationem et originem et causas est persecutus?«⁹

Verum, priusquam rem Nobis propositam pressius aggrediamur, animadverti ab omnibus volumus, laudes, quibus veteres scriptores nostrum ornarunt, amplissimas, recte esse intellegendas, non ita scilicet — quemadmodum, nonnulli, catholici sensus expertes, censuerunt — ut Augustini loquentis auctoritas supremæ ipsi Ecclesiae docentis auctoritati anteferatur.

O quam »mirabilis Deus in sanctis suis!«¹⁰ A quo tributam sibi misericordiam Augustinus vocibus ex interiore grati amantissimique animi veluti recessu expromptis in suo Confessionum libro declaravit vehementerque extulit. Providentissimo enim adspirante Deo, eundem vix puerum pia Monica caritate Christi adeo incendit, ut ipse dicere aliquando potuerit: Quoniam hoc nomen secundum misericordiam tuam, Domine, hoc nomen Salvatoris mei Filii tui, in ipso adhuc lacte matris, tenerum cor meum praebiberat et alte retinebat; et quidquid sine hoc nomine fuisset, quamvis litteratum et expolatum et veridicum non me totum rapiebat.¹¹ Adulescens vero, cum a matre abesset ethnicosque magistros audiret, ea de causa sivit Altissimus ut, de pristina remittens pietate, voluptatibus corporis infeliciter serviret seque in Manichaeorum laqueos indueret, quorum sectam novem ferme secutus est annos, ut scilicet, qui Gratiae Doctor futurus esset, is experiundo disceret et posteritati traderet, quanta animus vel nobilissimus imbecillitate ac fragilitate laboret, nisi christianae institutionibus praesidio et assiduitate precum in via virtutis firmetur, per eam potissimum iuvenilem aetatem, cum et spiritus erroribus facilius allicitur ac delenitur, et primis sensuum motibus perturbatur animus; itemque ideirco sivit, ut ipso usu perciperet noster, quam miser ille sit, qui creatis rebus explere se atque exsatiare contendit, quemadmodum ipsemet serius coram Domino aperte fassus est: »Nam tu semper aderas misericorditer saeviens, et amarissimis aspergens offensionibus omnes illicitas iucunditates meas, ut ita quaererem sine offensione iucundari, et ubi hoc possem non invenirem quidquam, praeter te, Domine.«¹² Cur igitur Augustinus sibi ipsi a caelesti Patre relinqueretur, cui quidem fletibus precibusque Monica instaret illud matrumfamilias exemplum, quae, per suam animi aequitatem lenitatemque, per suam perpetuam divinae misericordiae implorationem, tandem aliquando pervincunt ut ad bonam frugem suos liberos revocent? Neque enim fieri poterat ut tot filius lacrimarum periret;¹³ ad rem ita noster: »Et in eisdem etiam libris

⁹ Encycl. Aeterni Patris.

¹⁰ Ps. 67, v. 36.

¹¹ Confess., lib. 3, c. 4, n. 8.

¹² Confess., lib. 2, c. 2, n. 4.

¹³ Confess., lib. 3, c. 12, n. 21.

quod de mea conversione narravi, Deo me convertente ad eam fidem, quam miserima et furiosissima loquacitate vastabam, nonne ita narratum esse meministis, ut ostenderem me fidelibus et quotidianis matris meae lacrymis ne perire fuisse concessum?¹⁴ Itaque Augustinus ab Manichaeorum haeresi sensim abalienari et quasi numinis afflatu impulsuque Mediolanum duci Ambrosio Episcopo obvius; »paulatim« Dominus »manu mitissima et misericordissima pertractans et componens cor«¹⁵ eius, efficere, ut sapientissimis Ambrosii sermonibus ad credendum in catholicam Ecclesiam inque Bibliorum veritatem adduceretur; iam tum Monicae filius, etsi sollicitudinibus vitiorumque illecebris nondum exsolutus, retinere tamen firmiter, viam salutis non esse divina providentia positam nisi in Christo Domino nostro atque in Scripturis Sacris, quarum una catholicae Ecclesiae auctoritas veritatem sponderet.¹⁶ Verum o quam difficilis quamque laboriosa plena hominis, iam dudum de recta aberrantis, mutatio! Cupiditatibus enim ille concitationibusque animi serviebat adhuc, has ad cohibendas haud satis potens; tantumque aberat ut necessarias sibi vires saltem ex platoniorum de Deo deque rebus creatis doctrina hauriret, ut, contra, miseras suas maiore quoque miseria, scilicet superbia, cumulasset, nisi ab Apostoli Pauli Epistolis aliquando didicisset, qui velit christiane vivere, oportere eum humilitatis fundamento divinaeque gratiae auxilio niti. Iamque — rem commemoramus cuius narrationem repetere nemo queat quin se a lacrymis absteineat — de praeteritae vitae dolens admissis exemploque tot christifidelium permotus, qui vel omnium rerum iacturam facerent ut »unum... necessarium« lucrarentur, divinae misericordiae, quae ipsum suaviter insequeretur, tum denique manus dedit, cum, inter orandum, subita illa voce percussus est »tolle et lege«; qui cum Epistolarum codicem prope positum aperuisset, illud ante oculos eius, caelestibus interea gratiis animum efficienter impellentibus, cecidit: »Non in commensationibus et ebrietatibus, non in cubilibus et impudiciis, non in contentione et aemulatione; sed induite Dominum Iesum Christum, et carnis providentiam ne feceritis in concupiscentiis.«¹⁷ Quo ex horae momento Augustinum, eo usque donec animam edidit, totum Deo deditum fuisse, in comperto est.

Brevi sane apparuit, quale et ad quam industria facinora »vas electionis« sibi Dominus in Augustino comparasset. Qui, sacerdotio initiatus posteaque episcopatu Hipponensi auctus, non tam Africae christianae quam Ecclesiae universae lumen praeferre copiosae doctrinae suae suique apostolatus beneficia impertire coepit. Meditari igitur ille Biblia sacra, diu multumque preces Domino adhibere — quarum significationes vocesque in eius libris adhuc resonant —, Patrum Doctorumque opera, qui eum antecesserant quosque demisso venerabatur animo, intentius perlegere, ut cotidie magis revelatas a Deo veritates introspiceret et calleret. Licet enim posterior sanctis illis viris succederet, qui splendidissima veluti sidera catholico nomini illuxerant, ut Clemens Romanus, exempli causa, et Irenaeus, ut Hilarius et Athanasius, ut Cyprianus et Ambrosius, ut Basilius, Gregorius Nazianzenus et Ioannes Chrysostomus; licet eodem tempore, quo Hieronymus, esset, Augustinus tamen maximam humano generi admirationem adhuc commovet ob subtilitatem gravitatemque sententiarum atque ob miram illam sapientiam, quam eius scripta, per diuturnum fere quinquaginta annorum spatium confecta et in vulgus edita, redolent. Quodsi arduum est, frequentissimas uberrimasque lucubrationes illas persequi, quae, cum ad omnia divinarum rerum capita, ad Bibliorum exegesim ad morumque disciplinam pertineant, tales quidem sunt, ut universas interpretes complecti et comprehendere vix queant, tamen cur non e tanta doctrinarum mole aliqua in

¹⁴ De dono perseverantiae, c. 20, n. 53.

¹⁵ Confess., lib. 6, c. 5, n. 7.

¹⁶ Confess., lib. 7, c. 7, n. 11.

¹⁷ Confess., lib. 8, c. 12, n. 29.

lucem documenta vocemus, quae ad aetatem nostram accommodatiora et christianae societati utiliora videantur?

Atque primum, in eo vehementer Augustinus elaboravit, ut mortales omnes perdiscerent persuasumque haberent quis esset, idemque supremus, sibi praestitutus finis quaeque unice ad veri nominis beatitatem sibi via muniretur. Ecquis, rogamus, quantumvis levis ac inutilis, hominem, tamdiu voluptatibus fruitum tamque praeclaris ad huius vitae commoda sibi comparanda instructum artibus, audire sine ulla animi commotione potuisset Deo confitentem. »Fecisti nos ad te, et inquietum est cor nostrum donec requiescat in te?«¹⁸ Quae quidem verba, cum totius summam sapientiae complectantur, tum, una simul, et Dei erga nos caritatem et singularem hominis dignitatem et miserandam eorum condicionem qui ab Auctore suo abalienati vivunt, aptissime describunt. Certe, hac nostra potissimum aetate, qua mirabiles creaturarum rerum naturae cotidie clarius patefiunt prodigialemque earum vim atque virtutem homo, quo est ingenio, in suam redigit potestatem, ad commoda sua, ad suam lautitiam oblectationemque adhibiturus; hodie, inquit, cum opera et artificia, quae aut intellectus aut illiberalis mortalium labor genuerit, in dies multiplicantur atque in omnes orbis terrarum partes incredibili quadam celeritate traiciuntur; nimium quantum animus noster, se totum in res creatas abdendo, Creatorem obliviscitur, fluxa bona, neglectis aeternis, persequitur atque in privatum publicumque detrimentum in suamque ipsius perniciem ea dona convertit, quae a benignissimo Deo idcirco accepit ut Christi regnum latius proferret suamque salutem proveheret. Iamvero, ne nos sinamus humano eiusmodi civilique cultu absorberi, qui ad corporea et ad sensuum voluptates totus intendit, christianae sapientiae principia scrutemur ac meditemur oportet, ab Episcopo Hipponensi tam apte proposita atque explanata: »Deus ergo naturarum omnium sapientissimus conditor et iustissimus ordinator, qui terrenorum ornamentorum maximum instituit mortale genus humanum, dedit hominibus quaedam bona huic vitae congrua, id est pacem temporalem pro modulo mortalis vitae in ipsa salute et incolumitate ac societate sui generis, et quaeque huic paci vel tuendae, vel recuperandae necessaria sunt, sicut ea quae apte ac convenienter adiacent sensibus, lux, nox, aerae spirabiles, aquae potabiles, et quidquid ad alendum, tegendum, curandum ornandumque corpus congruit: eo pacto aequissimo, ut qui mortalis talibus bonis paci mortalium accommodatis recte usus fuerit, accipiat ampliora atque meliora, ipsam scilicet immortalitatis pacem, eique convenientem gloriam et honorem in vita aeterna ad fruendum Deo, et proximo in Deo: qui autem perperam, nec illa accipiat, et haec amittat!«¹⁹

De constituto autem hominibus fine supremo cum noster loqui institisset, adhaerere idem properat, quicumque ipsum assequi volunt, inane eorum coeptum esse evasurum nisi Ecclesiae catholicae subiecerint sese modesteque paruerint, quae una sit divinitus nata ad lucem virtutemque animis conferendam, qua qui caret, necessario de recta deflectit et in salutis aeternae discrimen facile praecipit agitur. Etenim pro sua Deus benignitate nequaquam passus est, homines, quasi titubantes et caecos, ipsum anquirere: »quaerere Deum, si forte attraherent eum aut inveniant!«²⁰ at vero, depulsis ignorantiae tenebris, se per revelationem cognoscendum praestitit errantesque ad paenitentiae officium vocavit: »Et tempora quidem huius ignorantiae despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant!«²¹ Cum autem sacros scriptores suo spiritu afflavisset, Biblia et custodienda et authentice interpretanda Ecclesiae

¹⁸ Confess., lib. 1, c. 1, n. 1.

¹⁹ De civitate Dei, lib. 19, c. 13, n. 2.

²⁰ Act. Apost., XVII, 27.

²¹ Act. Apost., XVII, 30.

commisit, ab Unigenito suo conditae; cuius quidem Ecclesiae divinam originem, inde ab initio, per patrata ab ipso Conditore Christo miracula ostendit ac comprobavit: »Sanati languidi, mundati leprosi; incessus claudis, caecis visus, surdis auditus est redditus. Homines illius temporis aquam in vinum conversam, saturata quinque millia quinque panibus, transita pedibus maria, mortuos resurgentes viderunt: ita quaedam corpori manifestiore beneficio, quaedam vero menti occultiore signo, et omnia hominibus maiestatis testimonio consulebant: sic in se tunc animas errantes mortalium divina commovebat auctoritas.«²² Esto, miraculorum frequentiam aliquantum, deinceps, remisisse; at qua alia de causa, quaesumus, nisi quia divinum testimonium ex ipsa prorsus mira fidei propagatione et societatis humanae, ad christianam de moribus doctrinam, emendatione altius in dies eminebat? »Parumne consultum rebus humanis arbitraris, — ita Augustinus, cum ad Ecclesiam Honoratum, amicum suum, revocare studeret — quod nihil terrenum, nihil igneum, nihil denique quod corporis sensus attingit, pro Deo colendum esse, ad quem solo intellectu ambiendum est, non pauci doctissimi disputant, sed imperitum etiam vulgus marium feminarumque in tam multis diversisque gentibus et credit et praedicat? quod continentia usque ad tenuissimum victum panis et aquae, et non quotidiana solum, sed etiam per contextos plures dies perpetuata ieiunia; quod castitas usque ad coniugii prolisque contemptum; quod patientia usque ad cruces flammisque neglectas; quod liberalitas usque ad patrimonia distributa pauperibus; quod denique totius huius mundi aspernatio usque ad desiderium mortis intenditur? Pauci haec faciunt, pauciores bene prudenterque faciunt: sed populi probant, populi laudant, populi favent, diligunt postremum populi: populi suam imbecillitatem; quod ipsa non possunt, non sine propectu mentis in Deum, nec sine quibusdam scintillis virtutis, accusant. Hoc factum est divina providentia per prophetarum vaticinia, per humanitatem doctrinamque Christi, per Apostolorum itinera, per martyrum contumelias, cruces, sanguinem, mortes, per sanctorum praedicabilem vitam, atque in his universis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula. Cum igitur tantum auxilium Dei, tantum profectum fructumque videamus, dubitabimus nos eius Ecclesiae condere gremio, quae usque ad confessionem generis humani ab Apostolica Sede per successiones episcoporum, frustra haereticis circumlatrantibus, et partim plebis ipsius iudicio, partim conciliorum gravitate, partim etiam miraculorum maiestate damnatis, columen auctoritatis obtinuit?«²³ Has profecto Augustini sententias, quibus nihil est vigoris gravitatisque usque adhuc detractum, plane confirmatas nemo non dixerit diuturno hoc quindecim saeculorum spatio, quorum quidem decursu Ecclesia Dei, etsi tam multis calamitatibus rerumque perturbationibus pressa, tot laniata haeresibus ac discidiis, tot afflicta suorum defectione atque indignitate filiorum, nihilo secius, Conditoris sui nixa promissis, cum circumiecta conciderent humana, aliud ex alio, instituta, non modo sospes atque incolumis stetit, verum etiam, unaquaque aetate, praeterquam quod miris sanctitatis devotionisque vitae exemplis ornatior exstitit caritatisque frequentissimis in christifidelibus acuit auxitque flammam, suorum praeterea missionarium martyrumque opera novos sibi populos adiunxit, quos penes inclita illa virginitatis laus et sacerdotii atque episcopatus dignitas efflorescunt ac vigent; tam penitus, denique, gentes universas suo caritatis iustitiaeque spiritu imbuit, ut vel homines, a quibus negligitur atque oppugnatur, facere non possint quin ab ea ipsa loquendi agendique rationem mutuentur. Recte igitur noster, Donatistis, qui veram Christi Ecclesiam ad quendam Africae angulum contrahere et coangustare auderent, cum obiecisset atque opposuisset universitatem seu, ut aiunt, catholicitatem Ecclesiae ad omnes homines pertinentis divinae gratiae auxiliis adiuvandos ac muniendos,

²² De utilitate credendi, c. 16, n. 34.

²³ De utilitate credendi, c. 17, n. 35.

argumentationem per sollemnia illa verba concludebat: »Securus iudicat orbis terrarum«,²⁴ quorum lectio, haud ita pridem, animum praeclari cuiusdam nobilissimique viri ita pepulit, ut is in unicum Christi ovile ingredi haud diu multumque dubitavit.²⁵

Alte, ceteroqui, profitebatur noster, hanc Ecclesiae universae unitatem, itemque eius magisterii ab omni errore vacuitatem, non modo a non adspectabili Capite Christo Iesu proficisci, qui de caelo »gubernat corpus suum«²⁶ et per docentem Ecclesiam suam loquitur²⁷ sed etiam ab adspectabili in terris capite, Romano Pontifice, qui, legitimo successionis iure, Petri Cathedram obtinet; haec enim successorum Petri series »ipsa est petra quam non vincunt superbae inferorum portae«,²⁸ nosque iustissime in Ecclesiae gremio »tenet ab ipsa sede Petri apostoli, cui pascendas oves suas post resurrectionem Dominus commendavit, usque ad praesentem episcopatum successio sacerdotum.«²⁹ Itaque, cum Pelagiana invasisset haeresis eiusque asseclae per dolum ac fallaciam mentes animosque fidelium conturbare niterentur, Patres Concilii Milevitani, quod inter alia, adspirante ac veluti duce Augustino, habitum est, disceptatas inter se quaestiones et confecta ad eas dirimendas decreta nonne Innocentio I probanda proposuere? Qui rescribendo, ob religionis studium ob animumque Pontifici Romano deditissimum episcopos illos laudabat »scientes — inquit — quod per omnes provincias de apostolico fonte petentibus responsa semper emanent; praesertim quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres et coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est sui nominis et honoris auctorem referre debere, veluti nunc retulit vestra Dilectio, quod per totum mundum possit Ecclesiis omnibus in commune prodesse.«³⁰ Postquam igitur Romani Pontificis adversus Pelagium Caelestiumque sententia perlata illuc est, Augustinus, contionando apud populum, memorabilia illa edidit: »Iam enim de hac causa duo concilia missa sunt ad Sedem apostolicam; inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est, utinam aliquando finiatur error!«³¹ Quae quidem verba, aliquantulum contracta, proverbii locum abtinuere: Roma locuta est, causa finita est. Atque haec alibi idem, postquam Zosimi Pontificis iudicatum rettulit, Pelagianos, ubicumque gentium erant, damnantis ac reprobantis: »In his verbis apostolicae Sedis tam antiqua atque fundata, tam certa et clara est catholica fides, ut nefas sit de illa dubitare christiano.«³² Iamvero quisquis Ecclesiae obsequitur, quae ab divino Sponso caelestis gratiae divitias per sacramenta potissimum conciliandas accepit, is, boni instar Samaritani, in vulnera filiorum Adam oleum et vinum infundit, ut reos a culpa expiet, debiles atque infirmos roboret et probos denique ad sanctioris vitae institutum conformet. Demus utique, aliquem Christi administrum officio suo deesse nonnunquam potuisse, at num idcirco, sua destituta efficacitate, Christi virtus iacebat? »Et ego dico — Episcopum Hipponensem audiamus — et omnes dicimus, quia iustos oportet esse tanti iudicis ministros: sint ministri iusti, si volunt; si autem noluerint esse iusti qui cathedram Moysi sedent, securum me fecit magister meus, de quo Spiritus eius dixit: Hic est qui baptizat.«³³ Utinam obloquentem Augustinum ii olim audissent omnes hodieque audirent, quotquot Donatistarum more, causam alicuius sacerdotum lapsus prae-

²⁴ Contra epist. Parmeniani, lib. 3, n. 24.

²⁵ H. Newman, Apologia, Edit. Londin, 1890, pp. 116—117.

²⁶ Enarrat. in ps. 56, n. 1.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Psalmus contra partem Donati.

²⁹ Contra epist. Manichaei quam vocant fundamenti, c. 4, n. 5.

³⁰ Innocentius Silvano, Valentino et ceteris qui in Milevitana synodo interfuerunt, epist. 182, n. 2 inter augustinianas.

³¹ Serm. 131, c. 10, n. 10.

³² Epist. 190, ad Optatum, c. 6, n. 23.

³³ In Iohannis evang., tract. 5, n. 15.

texerunt, ut inconsutilem Christi vestem discinderent seque extra viam salutis miserrime deiicerent!

Vidimus, quam noster demisse, etsi ingenio praepotens, se Ecclesiae doctis auctoritati subiiceret, quod donec fecisset, noverat ne transversum quidem unguem a catholica se doctrina discessurum. At praeterea, cum illud perpendisset: »Nisi credideritis, non intelligetis,«³⁴ probe didicerat, non modo, quotquot, fidei retinentissimi, Dei verbum suppliciter submissoque animo meditantur, eorum menti lumen superbis negatum hominibus de caelo praeferrere, sed etiam sacerdotibus, quorum labia custodiant scientiam oportet,³⁵ id officii incumbere — cum res revelatas apte explanare ac tueri earumque christifidelibus sensum dare teneantur — ut, quantum Dei concessu unicuique licet, in fidei veritates alte introspeciant. Quapropter, increata ipse Sapientia instinctus, orando divinarumque mysterio rerum commentando, illic scribendo devenit, ut amplissimum splendidissimumque sacrae doctrinae veluti corpus posteritati reliquerit. Qui autem tam copiosa eiusmodi opera, Venerabiles Fratres, vel aliquantis per evolverit, ignorare is profecto non potest, quam acriter Hipponensis Episcopus eo animum appulisset ut in Dei ipsius cognitione proficeret. O quam recte Autorem suum in rerum creaturarum universitate ac temperatione agnovit, in eademque ut populus agnosceret sibi creditus, o quam scripsit contionatusque est efficienter: »Vox quaedam est mutae terrae — aiebat — species terrae. Attendis et vides eius speciem, vides eius fecunditatem, vides eius vires, quomodo concipiat semen, quomodo plerumque afferat quod non est seminatum: vides et consideratione tua tamquam interrogas eam; et ipsa inquisitio interrogatio est. Cum autem inquisieris admirans et perscrutatus fueris, et magnam vim, magnam pulchritudinem, praeclaramque virtutem inveneris, quoniam apud se et a se habere hanc virtutem non posset, continuo tibi venit in mentem, quia non potuit a se esse, nisi ab illo Creatore. Et hoc quod in ea invenisti, vox confessionis ipsius est, ut laudes Creatorem. Nonne considerata universa pulchritudine mundi huius, tamquam una voce tibi species ipsa respondet: Non me ego feci, sed Deus?«³⁶ O quotiens Conditoris sui absolutissimam perfectionem, pulchritudinem, bonitatem, aeternitatem, immutabilitatem potentiamque luculentissimis extulit verbis, tametsi recolere non desinebat, verius cogitari Deum quam dici veriusque esse quam cogitari,³⁷ illudque Creatori nomen imprimis convenire, quod seiscitanti Moysi a quo mitteretur, Deus ipse patefecit!³⁸ Verumtamen, non in hoc noster acquievit, ut Dei naturam eatenus dumtaxat scrutaretur quoad sibi solis humanae intelligentiae viribus licuisset, sed praestantissimi ingenii aciem, sacris praeclarentibus Litteris et Spiritu sapientiae duce, in maximum omnium mysterium intendit, quod tot Patres decessoresque sui, infinita propedum constantia miroque animorum ardore, ab nefariis haereticorum oppugnationibus vindicarent: dicimus adorandam Patris et Filii et Spiritus Sancti in unitate divinae naturae Trinitatem. Superna enim luce perfusus, de hoc catholicae fidei capite ac fundamento tam alte subtiliterque disseruit, ut, qui eum consecuti sunt aetate Doctores, iam satis iisdem quodammodo fuerit ex Augustini lucubrationibus haurire unde solida illa divinarum rerum monumenta conficerent, in quae nullo non tempore depravatae humanae rationis tela, mysterium hoc omnium intellectu difficillimum detrectantis, irritum conatu iacta sunt. Atque huc Hipponensem Antistitem inducamus docentem: »ea dici proprie in illa Trinitate distincte ad singulas personas pertinentia, quae relative dicuntur ad invicem, sicut Pater et Filius, et utriusque Donum, Spiritus sanctus: non

³⁴ Isai., VII, 9 (sec. LXX).

³⁵ Mal., 2, 7.

³⁶ Enarrat. in ps. 144, n. 13.

³⁷ De Trinitate, lib. 7, c. 4, n. 7.

³⁸ Enarrat. in ps. 101, n. 10.

enim Pater Trinitas, aut Filius Trinitas, aut Trinitas Donum. Quod vero ad se dicuntur singuli, non dici pluraliter tres, sed unum ipsam Trinitatem: sicut Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus; et bonus Pater, bonus Filius, bonus Spiritus sanctus; et omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus: nec tamen tres dii, aut tres boni, aut tres omnipotentes; sed unus Deus, bonus, omnipotens ipsa Trinitas; et quidquid aliud non ad invicem relative, sed ad se singuli dicuntur. Hoc enim secundum essentiam dicuntur, quia hoc est ibi esse quod magnum esse, quod bonum esse, quod sapientem esse, et quidquid aliud ad se unaquaeque ibi persona, vel ipsa Trinitas dicitur.³⁹ Prolata haec quidem subtiliter ac presse: similitudinibus tamen utitur ille aptissimis, unde mysterium aliquo pacto intellegamus, ut, exempli causa, quando Trinitatis imaginem considerat, redditam in hominis anima quae ad sanctitatem progreditur, quaeque, cum sit Dei memor, tum cogitat ipsum ac diligit: ita ut aliquantulum inspiciamus quomodo Verbum a Patre gignatur, »qui omnia quae substantialiter habet in coaeterno sibi Verbo suo dixit quodam modo«,⁴⁰ ex quomodo Spiritus sanctus a Patre Filioque procedat, qui »communem, qua invicem se diligunt Pater et Filius, nobis insinuat caritatem«. ⁴¹ Monet deinde Augustinus, ut hanc Dei imaginem in nobis clariorem pulchrioremque cotidie, usque ad vitae exitum, reddamus, qui cum advenerit, iam divina in nobis insita imago »ipsa perficietur visione, quae tunc erit post iudicium facie ad faciem, nunc autem proficit per speculum in aenigmate«. ⁴² Nec fieri unquam poterit quin satis Hipponensem Doctorem admiremur, Unigeniti Dei humana carne induti mysteria explanantem, expressisque verbis — quae S. Leo Magnus in Epistola dogmatica ad Leonem augustum attulit — postulantem ut »agnoscamus geminam substantiam Christi, divinam scilicet, qua aequalis est Patri, humanam, qua maior est Pater. Utrumque autem simul, non duo, sed unus est Christus: ne sit quaternitas non Trinitas Deus. Sicut enim unus est homo anima rationalis et caro, sic unus est Christus, Deus et homo.« ⁴³ Sapienter igitur fecit Theodosius iunior cum imperavit, ut, nulla non adhibita reverentiae testificatione, ad Ephesinum Concilium noster accesseretur, ubi protrita est Nestoriana haeresis; verumtamen inopinatus Augustini obitus prohibuit, quin ad coeuntium Patrum voces vox illa vehemens ac valida accederet, in haeticum hominem exsecratura, qui Christum, ut ita dicamus, dividere divinamque Beatissimae Virginis maternitatem impugnare ausus esset. ⁴⁴ Neque hoc loco praetereundum, etsi rem vix attingimus, regiam Christi dignitatem, quam sane ut tueremur et christifidelibus colendam proponeremus, Encyclicas Litteras »Quas primas« exeunte Anno Sacro dedimus, haud semel ab Augustino in luce collocatam esse, quemadmodum ipsae comprobant lectiones ex eius scriptis excerptae, quas in Festi D. N. Iesu Christi Regis liturgiam inducere placuit.

Nemo autem fortasse ignorat, de rerum eventorumque omnium abs Deo gubernatione quam mirifice ille — mundi historiam, universis usus adiumentis quae sibi ex assiduo Bibliorum studio ex humanoque eorum temporum cultu suppeterent, uno veluti complexu perpiciens — in nobilissimo »De Civitate Dei« opere disputarit. Etenim in sociaetatis humanae gradibus ac processibus, acriore ut erat iudicio, duas intuetur atque agnoscit civitates, quas considerant »amores duo: terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei, coelestem vero amor Dei usque ad contemptum sui«, ⁴⁵ Babylonem alteram, alteram Hierusalem, quae »permixtae sunt, et ab ipso exordio generis humani permixtae currunt usque

³⁹ De Trinitate, lib. 8, Proem., n. 1.

⁴⁰ De Trinitate, lib. 15, c. 21, n. 40.

⁴¹ Ibidem, c. 17, n. 27.

⁴² De Trinitate, lib. 14, c. 19, n. 25.

⁴³ In Iohannis evang., tract. 78, n. 3. Cf. S. Leonis epist. 165, Testimonia, c. 6.

⁴⁴ Ibidem. Cf., Breviarium causae Nestorianorum et Eutychnianorum, c. 5.

⁴⁵ De civitate Dei, lib. 14, c. 28.

in finem saeculi, 46 non uno tamen eodemque exitu, quandoquidem Hierusalem cives cum Deo in perpetuum denique regnaturi, Babylonis asseclae crimina sua cum daemonibus in aeternum expiaturi sunt. Quamobrem humanae consortionis historia nihil aliud pervestiganti Augustino apparet nisi descriptio quaedam effusae continuo in nos caritatis Dei, qui, caelestem civitatem, cuius initia posuit, per triumphos perque aerumnas, sic provehit, ut eius incrementis vel ipsas terrestres civitatis insanias ac flagitia servire iubeat, congruenter ad illud: »diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundum propositum vocati sunt sancti.« 47 Dicendum propterea, stulte eos insipienterque facere, quotquot in aetatum decursu dumtaxat dominari arbitrantur aut caecae ludibria iocosque fortunae aut cupiditates ambitionesque praepotentium hominum aut perpetuos mentium animorumque motus ad fovendas naturales vires, ad artium progressionem, ad commoda huius vitae comparanda conversos, cum, contra, nisi incremento Civitatis Dei, scilicet evangelicae veritati propagandae promovendaeque animarum saluti, rerum eventa non pareant, accomodate ad arcana quidem sed misericordiae plena illius consilia, »qui attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter.« 48 Atque hanc ut rem paulo diutius persequamur, inurere Augustinus turpitudinis notam, immo — aptius dixeris — ignitum stigma, Graecorum ac Romanorum paganitati, cuius desiderio religionis, quam pulchritudine, convenientia et suavitate praestantem haberent, nonnulli, vel nostris hisce temporibus, leves ac libidinosi scriptores perire visi sunt; idemque praeterea, qui suae aetatis cives Dei miserrime oblitos tam probe nosset, mordax interdum, nonnumquam indignabundus, commemorare quicquid daemones coercionis atque insulsiatis, quicquid atrocitatis et luxuriae, per falsum deorum cultum, in hominis vitam intulerant. Neque enim esse potest alicui salus in ea, quam terrestres Civitas sibi proponit ineptam quandam absolutionis perfectionisque imaginem: hanc enim aut fere nullus in se referet aut, si quis referat, inanis tantummodo fluxaeque is gloriae voluptatem consequetur. Laudat profecto noster priscos Romanos, qui »privatas res suas pro re communi, hoc est republica, et pro eius aerario contempserunt, avaritiae resisterunt, consuluerunt patriae consilio libero; necque delicto secundum suas leges, neque libidini obnoxii: his omnibus artibus tamquam vera via nisi sunt ad honores, imperium, gloriam: honorati sunt in omnibus fere gentibus; imperii sui leges imposuerunt multis gentibus.« 49 at tamen, ut aliquanto inferius animadvertit, quid aliud per tot tantosque labores adepti sunt »praeter illum gloriae humanae inanissimum fastum, in quo perceperunt mercedem suam, qui eius ingenti cupidine arserunt, et ardentia bella gesserunt?« 50 Unde, ceteroqui, non sequitur, ut laetabiles inceptorum successus atque ipsum imperium, quibus Creator noster ad secreta providentiae suae consilia utitur, iis solum obtingant, qui caelestem civitatem neglexerint. Deus enim »Constantinum imperatorem non supplicentem daemonibus, sed ipsum verum Deum colentem, tantis terrenis implevit muneribus quanta optare nullus auderet,« 51 et secundis fortunis partisque cumulate victoriis Theodosium frui voluit, qui »Ecclesiae se membrum esse magis quam in terris regnare gaudebat,« 52 et, ab Ambrosio de caede Thessalonicensi obiurgatus, »sic egit paenitentiam, ut imperatoriam celsitudinem pro illo populus orans magis fleret videndo prostratam quam peccando timeret iratam.« 53 Iamvero, quamvis huius vitae bona nulli non concedantur, sive bonus is est, sive malus,

46 Enarrat in ps. 64, n. 2.

47 Rom., VIII, 28.

48 Sap., VIII, 1.

49 De civitate Dei, lib. 5, c. 15.

50 Ibidem, c. 17, n. 2.

51 Ibidem, c. 25.

52 Ibidem, c. 26.

53 De civitate Dei, lib. 15, c. 26.

itemque omnibus, honestis improbisve hominibus, calamitates incidere queant, tamen dubitare non licet, quin commoda atque incommoda in terris sic divinitus dispertiantur, prouti ad aeternam animarum salutem causamque interest caelesti Civitatis. Cum igitur principes ac rectores populorum ab Deo idcirco potestatem habeant, ut, in suae cuiusque ditionis finibus, ad exsequenda divinae providentiae consilia operam suam, quasi socii, conferant, planum est, oportere eos, mentis oculis a praefinito altissimo hominibus fine nequaquam deflexis, dum terrestri civium prosperitati consulunt, non modo nihil agere ac iubere, unde christianae iustitiae caritatisque legibus aliquid obveniat detrimenti, sed etiam non caduca bona suis ad cognoscendum persequendumque reddere facilliora. »Neque enim nos — ita Hipponensis antistes — christianos quosdam imperatores ideo felices dicimus, quia vel diutius imperarunt, vel imperantes filios morte placida reliquerunt, vel hostes reipublicae domuerunt, vel inimicos cives adversus se insurgentes et cavere et opprimere potuerunt. Haec et alia vitae huius aerumnosae vel munera, vel solatia, quidam etiam cultores daemonum accipere meruerunt, qui non pertinent ad regnum Dei, quo pertinent isti: et hoc ipsius misericordia factum est, ne ab illo ista, qui in eum crederunt, velut summa bona desiderarent. Sed felices eos dicimus, si iuste imperant, si inter linguas sublimerum honorantium et obsequia nimis humiliter salutantium non extolluntur, et se homines esse meminerunt; si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum maiestati eius famulam faciunt; si Deum timent, diligunt, colunt; si plus amant illud regnum ubi non timent habere consortes; si tardius vindicant, facile ignoscunt; si eandem vindictam pro necessitate regendae tuendaeque reipublicae, non pro saturandis inimicitarum odiis exerunt; si eandem veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent; si quod aspere coguntur plerumque decernere, misericordiae lenitate et beneficiorum largitate compensant; si luxuria tanto eis est castigatior, quanto posset esse liberior; si malunt cupiditatibus pravis, quam quibuslibet gentibus imperare: et si haec omnia faciunt, non propter ardorem inanis gloriae, sed propter charitatem felicitatis aeternae: si pro suis peccatis, humilitatis et miserationis et orationis sacrificium Deo suo vero immolare non negligunt. Tales christianos imperatores dicimus esse felices interim spe, postea re ipsa futuros, cum id, quod exspectamus, advenerit.«⁵⁴ Species haec quidem ac forma christiani principis, qua nullam nobiliorem ac perfectiorem inveneris: ipsam tamen haud ille induat atque exprimat, qui, saepe hebeti, animi saepius obcaecatae concitationibus, humanae sapientiae confidit, sed is tantummodo, qui, doctrina conformatus evangelica, didicit, sese reipublicae praeesse, divinae congruenter temperationi, scilicet optime feliciterque, non posse, nisi in medullis sibi haereat iustitia cum caritate animique demissione coniuncta: »Reges gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui maior est in vobis, fiat sicut minor: et qui praecessor est, sicut ministrator.«⁵⁵ Itaque cum misere ii omnes decipiantur quotquot Civitatis statum ita ordinant, quasi nulla supremi hominum finis, nulla recti bonorum huius vitae usus habenda sit ratio, tum alii satis multi errant, qui censent, leges reipublicae regundae hominumque generi provehendo ad illius praecepta quadrare non posse, qui edixit: »Coelum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt.«⁵⁶ Christi Iesu, inquit, qui Ecclesiam suam praeclara illa atque immortalis ornavit munitque constitutione, quam tot rerum temporumque varietates, tot vexationes, nec antehac, viginti horum saeculorum spatio, labefactare potuerunt, nec unquam posthac concutere, usque ad orbis terrarum novissima, poterunt. Cur igitur quicumque sunt po-

⁵⁴ De civitate Dei, lib. 5, c. 24.

⁵⁵ Luc., XXII, 25—26.

⁵⁶ Luc., XXI, 33.

pulorum gubernatores de suorum civium bono ac salute solliciti, Ecclesiae actionem praepediant? Nonne potius, quantum rerum condiciones ferunt, eidem se adiutores praebeant oportet? Neque enim Civitati metuendum, fore ut in peculiaribus eius proposita ac iura invadat Ecclesia: quae quidem iura christifideles, ad sui Auctoris nominis praecepta, tam obsequenter veriti ab initio sunt, ut, cum vexarentur ac caederentur, dicere merito possent: »Principes persecuti sunt me gratis.«⁵⁷ Ad rem praeclare, ut solet, Augustinus: »Quid enim Christiani laeserant regna terrena? Numquid eorum Rex milites suos prohibuit impendere et exhibere quae debentur regibus terrae? Nonne de hoc sibi calumniam molientibus Iudaicis ait: Reddite Caesari quae Caesaris sunt, et Deo quae Dei sunt? Nonne tributum de ore piscis etiam ipse persolvit? Nonne praecursor eius, militibus regni huius quid facere deberent pro aeterna salute quaerentibus non ait: Cingulum solvite, arma proiците, regem vestrum deserite, ut possitis Domino militare; sed ait: Neminem concusseritis, nulli calumniam feceritis; sufficiat vobis stipendium vestrum? Nonne unus militum eius et dilectissimus comes eius commilitonibus suis et quodammodo Christi provincialibus dixit: Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit? Et paulo post ait: Reddite omnibus debita: cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem. Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis. Nonne praecepit ut pro ipsis etiam regibus oraret Ecclesia? Quid ergo eos christiani offenderunt? quod debitum non reddiderunt? in quo Christiani non sunt terrenis regibus obsecuti? Ergo terreni reges Christianos gratis persecuti sunt.«⁵⁸ Nihil aliud sane ab Christi discipulis postulandum, nisi ut iustis nationis suae legibus obediant, modo tamen ne quid ipsis aut imperari aut prohiberi velit, quod, contra, lex Christi aut prohibeant aut imperet, commoto sic inter ecclesiam et Civitatem scindio. Vix propterea dicere attinet — quod iam satis Nobis videtur significasse — nihil Civitati detrimenti obvenire ab Ecclesia posse, immo potius plurimum accedere adiumenti atque utilitatis. Quo in genere non est cur haec pulcherrimis iterum utamur Hipponensis Episcopi verbis, quae in extremis Encyclicis Litteris »De Christiana Iuventutis Educatione« attulimus, vel aliis illis, haud ita minus ad persuadendum aptis, quae fel. rec. proximus decessor Noster Benedictus XV in suis Encyclicis Litteris »Pacem Dei munus« ideo rettulit, ut clarius ostenderet, Ecclesiam continenter christiana lege nationes consociare studuisse itemque id omne provexisse, unde iustitiae, caritatis communisque pacis beneficia inter homines constarent, ut »ad unitatem quandam prosperitatis faulricem gloriaeque« populi eniterentur.

⁵⁷ Ps. 116, v. 161.

⁵⁸ Enarrat. in ps. 118, sermo 31, n. 1.

(Konec prihodnjič.)

38.

Odlok.

Ljubljanska in lavantinska škofija sta imeli doslej različen obred za slovesni obhod na praznik presvetega Rešnjega Telesa. Da se odpravi ta razlika, je posebna v to pooblašena komisija sestavila enoten obrednik v slovenskem jeziku, ki je izšel v tisku z naslovom: »Slovesni obhod na praznik presvetega Rešnjega Telesa v lavantinski in ljubljanski škofiji«.

S tem odločam, da se sme odslej edino ta obrednik rabiti v vseh župnih in drugih cerkvah, pri katerih je dovoljena procesija presvetega Rešnjega Telesa. Dosedanji obrednik s tem razveljavljam.

Pri cerkvah, kjer se zaradi drugorodnih vernikov ne rabi za izvenliturgično božjo službo slovenski jezik, ostane dosedanji latinski obrednik za procesijo na praznik presv. Rešnjega Telesa še nadalje v veljavi.

V Ljubljani, dne 6. junija 1930.

† Anton Bonaventura,
škof.

39.

Razglas o sprejemu v škofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1930/31.

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi, нравno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev, ki so dovršili z odličnim ali prav dobrim uspehom vsaj štirirazredno ljudsko šolo; zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovniškemu poklicu.

V zmislu šolskih predpisov ne smejo biti prosilci za 1. gimn. razred mlajši kakor 10 let in ne starejši kakor 13 let.

Prošnje za sprejem se naslove na škofijski ordinarijat v Ljubljani. Prošnji se priložita dečkov krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

Starši ali njihovi namestniki naj prineso prošnje s prilogami osebno v zavod sv. Stanislava tekom meseca julija. Z njimi naj se pridejo obenem predstaviti njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Letno plačilo se določa po izpričevalu in gmotnih razmerah prosilčevih. Vsa druga pojasnila glede obleke, knjig itd. se dobe o priliki zglasitve v zavodu.

V drugi razred in nadaljnje razrede se sprejemajo samo dobri, pošteni dijaki s humanističnih gimnazij z dobrimi izpričevali, pod nobenim pogojem pa ne repetentje. Čas priglaskanja za nadaljnje razrede traja tudi od 1. do 31. julija.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano,
dne 1. junija 1930.

40.

Poročilo o Družbi treznosti za leto 1929.

Od minolega leta je Družba treznosti sicer napredovala, toda ne toliko, kolikor bi bilo želeli. Pričakovati je bilo, da bosta zadnji izredno bogati sadni in vinski letini (in z njima vezane priložnosti za pijančevanje) pospešili tudi treznostno prizadevanje v dušnem pastirstvu, toda zgodilo se je v tem oziru premalo. V več ko polovici župnij ljubljanske škofije Družba treznosti še ni vpeljana.

Potrebna je pa povsod. Ne vidimo li po vseh župnijah nezadovoljnost, širjenje komunizma, družinske zdrahe, čujemo prepire in kletve, čitamo o pobjih in umorih: alkohol pa kraljuje, prazni ljudem žepe in jih tira v bedo in pogubo. Mi pa naj bi gledali in čakali kralja Matjaža, da nam

pomaga iz stiske? Pomagajmo si sami! Cerkev v boju za iztreznjenje naroda ne sme biti zadnja. Poskrbimo, da se ustanovi v vsaki župniji Družba treznosti! Nekaj bo gotovo povsod koristila. In ustanovitev ni nič težka: saj zahteva ta bratovščina le to, kar zahteva gola pamet: zmerno uživanje alkoholnih pijač. Ne more biti pametnega človeka, ki bi nasprotoval uvedbi take bratovščine. Koliko zla bi preprečila, koliko manj bi bilo bolezni, zlasti blaznosti; koliko manj solza, koliko bi ljudje prihranili in v koliko hiš bi se vrnil ljubi mir, ko bi bila Družba treznosti po vseh župnijah vpeljana in bi tudi delovala!

Na družbeni praznik, nedeljo po sv. Janezu Krstniku, naj se ustanovi Družba treznosti po vseh župnijah, kjer še ni ustanovljena. Kjer jo pa že imajo, naj se delo za treznost poživlji. Primeren govor ima letos *Praedicatio* 1930, str. 115. Na delo, gospodje sobratje! — **Družba treznosti.**

41.

Duhovne vaje za duhovnike.

Skupne duhovne vaje za duhovnike bodo letos v Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano od 21. do 25. julija. Vodil jih bo univ. profesor msgr. dr. Josip Ujčić.

Gospodje duhovniki, ki se želijo udeležiti teh duhovnih vaj, naj se priglasijo ali škof. ordinariatu ali naravnost vodstvu Zavoda sv. Stanislava.

42.

Razglas.

Z odlokom škof. ordinariata z dne 31. maja 1930 št. 2299 se je v zmislu kanona 2300 prepovedalo duhovniku Ivanu Lomšek nositi duhovsko obleko in izvrševati duhovska opravila.

43.

Razne objave.

Izplačevanje prejemkov duhovščini. Kr. banska uprava v Ljubljani je z dopisom z dne 25. aprila 1930, št. VII. 7458 sporočila škof. ordinariatu sledeče: »Radi uvedbe poslovanja pri izplačevanju rednih mesečnih prejemkov po pravilniku o delu računovodstvenih odsekov pri ministrstvih in o računovodstveni službi pri nakazovalcih, se pogosto dogaja, da duhovščina na nekaterih župnijah ne prejema svojih mesečnih prejemkov pravočasno, to pa največkrat radi tega, ker ne pošilja pravočasno potrebnih plačilnih seznamov ali pa ker niso plačilni sezname pravilno opremljeni s prejemnikovim podpisom in overitveno klavzulo. — V navodilu, natisnjem na vsakem plačilnem seznamu, je natančno določeno, da mora vsak župni urad poslati plačilne sezname tako pravočasno, da dospejo najkasneje do vsakega 10. dne predidóčega meseca k finančnemu oddelku

kr. banske uprave. Postopek, določen po zgoraj navedenem pravilniku za likvidacijo, nakazilo in izplačilo prejemkov je tako kompliciran, da se morejo vsi v tem poslovanju združeni posli komaj pravočasno izvršiti za one prejemnike, ki pošiljajo plačilne sezname do določenega termina, dočim se more pozneje došle plačilne sezname vpoštevati šele tedaj, ko so posli redne likvidacije že končani. S tako naknadno likvidacijo odpravljena nakazila se seveda ne morejo več izvršiti ob pravem času in zato je razumljivo, da duhovniki izplačila vedno znova reklamirajo. Toda ob predpisanem postopku je malone vsaka pospešitev nemogoča. — Kr. banska uprava v Ljubljani zato prosi, da se opozore duhovniki, naj vedno pravočasno pošiljajo pravilno izpolnjene plačilne sezname, ker bodo sicer tudi v bodoče zakasnitve ob izplačevanju rednih mesečnih prejemkov neizbežne. — O tem se gg. duhovniki obveščajo v svrhu ravnanja.

Zveza služkinj v Belgradu je razposlala vsem župnim uradom okrožnico s prošnjo, da podpirajo njeno organizacijo in delo. Gg. dušni pastirji naj to okrožnico preberejo vernikom s prižnic in naj oznanijo na nedeljo, ki se jim zdi primerna, nabiranje darov za Zvezo. Taka nabirka naj se izvrši vsako leto. Prispevki naj se pošiljajo ali naravnost na naslov Zveze služkinj (Belgrad, Krunska ul. 25), ali na škof. ordinariat.

Obredniki slovesnega obhoda za praznik presv. Rešnjega Telesa so se razposlali župnim uradom. Zneski naj se poravnajo po priloženi položnici.

Letopis ljubljanske škofije za l. 1930 se je razposlal vsem župnim uradom po 1 izvod; kjer je pa nastavljen kaplan, pa po 2 izvoda. Letopis naj se plača čim prej iz tekočih cerkvenih dohodkov, kakor se plačuje tudi Škofijski list. Izvod stane 65 Din.

Tiskovina za poročilo o Družbi treznosti je priložena tej številki Škofijskega lista. Poročilo naj se izpolni in do 10. julija pošlje škof. ordinariatu.

Duhovne vaje v Domu duhovnih vaj v Ljubljani bodo v tretjem četrtletju 1930: za duhovnike: od 23. do 27. junija, od 30. junija do 4. julija, od 7. do 11. julija, od 28. julija do 1. avgusta, od 4. do 8. avgusta, od 18. do 27. avgusta (osemdnevne), od 31. avgusta do 4. septembra, od 14. do 20. septembra (petdnevne), od 22. do 26. septembra; za inteligente: od 14. do 18. avgusta; za moške: od 7. do 11. junija; za abituriente: dva tečaja sredi julija (rok se bo objavil).

Konkurzni razpis.

Z okrožnico z dne 10. maja 1930, št. 1970 sta bili z zaključnim rokom do 25. maja 1930 razpisani župniji: *Bela cerkev* v novomeški in *Bohinjska Bistrica* v radovljiški dekaniji.

Z okrožnico z dne 28. maja 1930, št. 2270 pa sta bili z zaključnim rokom do 18. junija 1930 razpisani župniji: *Rakitna*, stoječa pod patronstvom graščine *Bistra*, in *Sorica*, stoječa pod patronstvom graščine *Loka*.

Ponovno se razpisuje župnija *Leše* v radovljiški dekaniji, stoječa pod patronstvom prošta ljubljanskega stolnega kapitlja. Prošnje je nasloviti na patrona in jih poslati na škof. ordinariat. Rok za vlaganje prošenj se zaključni 28. junija 1930.

Škofijska kronika.

Odlikovanje. Nj. Vel. kralj Aleksander I. je z ukazom z dne 29. maja leta 1930. odlikoval prevzv. gospoda knezoškofa dr. Antona Bonaventuro Jegliča za priliko njegove osemdesetletnice z redom belega orla II. razreda.

Cerkvena odlikovanja. Za papeževa tajna komornika sta bila imenovana: Stanislav Premrl, ravnatelj stolnega kora in Orglarske šole v Ljubljani, in Valentin Zupančič, izseljeniški duhovnik v Lievinu v Franciji. — Za škof. duh. svetnika sta bila imenovana Josip Brajec, župnik na Trati, in Anton Gornik, župnik in dekan v Šmartnem pri Litiji.

Imenovana sta bila za dekana: Matej Rihar, župnik v Kamniku, za dekanijo Kamnik in Anton Gornik, župnik v Šmartnem pri Litiji, za dekanijo Litijo.

Imenovan je bil za predsednika škof. vodstva Marijinih družb dr. Ciril Potočnik, semeniški spiritual v Ljubljani.

Umeščena sta bila: Matej Rihar, župnik v Šmartnem pri Litiji, dne 19. maja 1930 na župnijo Kamnik in Janez Pirkovič, žup. upravitelj v Osilnici, dne 3. junija 1930 na to župnijo.

Podeljene so župnije: Šmartno pri Litiji Antonu Gorniku, kaplanu v Radovljici (umeščen 19. maja 1930), Kovor Francu Zabretu, stolnemu vikarju v Ljubljani (umeščen 19. maja 1930), Grčarice Pavlu Klemenčiču, ond. žup. upravitelju (umeščen 22. maja 1930), Mavčiče Janezu Mikušu, župniku v Sorici in Rudnik Karlu Zajcu, župnemu upravitelju v Rakitni.

Imenovan je bil za stolnega vikarja in kaplana v Ljubljani Josip Košiček, kaplan v Kranju.

Umrli je: Jakob Bajec, zlatomašnik in župni upravitelj v pok., v Sveticah pri Karlovcu, dne 1. junija 1930, v starosti 79 let. Naj v miru počiva!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 10. junija 1930.

Prodajne cene molitvenikov.

Molitve za šolsko mladino. Dobe se le broširani izvodi 1:25 Din.

Pri Jezusu. V platnu, rdeči obrezi 9 Din. — V platnu, rdeči obrezi, s trakom 15 Din. — V pegamoidu, zlati obrezi, vatiran, nožnica 28 Din. — Longrain usnje, upogljivo, drugo enako 40 Din. — Longrain usnje, vatirano, drugo enako 44 Din.

Večno življenje. V polpegamoidu, rdeči vezavi, en trak 20 Din. — V pravem pegamoidu, zlati vezavi, 2 trakova, nožnica 28 Din. — V pegamoidu, upogljivo, boljša trakova, nožnica 36 Din. — Longrain usnje, upogljivo 58 Din.

Duhovnikom, ki skupaj naročajo, da ordinariat na vsakih 5 izvodov enega za ubožne učence.

Vsebina: 37. Papeževa okrožnica o sv. Avguštinu. — 38. Odlok o obredniku za slovesni obhod na praznik presv. Reš. Telesa. — 39. Razglas o sprejemu v zavod sv. Stanislava za l. 1930/31. — 40. Poročilo o Družbi treznosti za l. 1929. — 41. Duhovne vaje za duhovnike. — 42. Razglas. — 43. Razne objave. — 44. Konkurni razpis. — 45. Škofijska kronika.

Izdajatelj: Škof. ordinariat (Dr. Gregorij Rožman). — Odgovorni urednik: Jože Jagodic.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč.